

REMISSYTTRANDE

Till
Svenska Kraftnät

Synpunkter på Svenska Kraftnäts Perspektivplan 2025

Svebios synpunkter i sammandrag

Svebio delar Svenska Kraftnäts bedömning att det kommer att vara en betydande överkapacitet i elförsörjningen under överskådlig tid och vi anser att man bör planera för detta.

Svebio delar inte Svenska Kraftnäts bedömning att energieffektiviseringen kommer att leda till ökad elanvändning, utan det är sannolikt att elanvändningen fortsätter att minska, så som den gjort under senare år.

Svebio tror inte att det kommer att ske nyinvesteringar i kärnkraft i Sverige, mot bakgrund av de höga kostnader som redovisats för aktuella projekt i Finland och Frankrike.

Svebio framhåller fördelarna med fortsatt utbyggnad av biobaserad kraftvärme.

Svebio betonar värdet av att bygga ut utlandsförbindelserna med nya kablar för att integrera de nordiska och europeiska elmarknaderna och göra export av överskottsel möjlig.

Svebio anser att man vid utbyggnad av näten bör beakta värdet av skogsmark, inte minst som råvaruproducent för bioenergi.

Planera för elöverskott

Vi delar uppfattningen att det under de kommande åren kommer att råda en betydande överkapacitet i elproduktionen i norra Europa. Den svenska energipolitiken har under de senaste åren haft följande huvudkomponenter:

. Genom ett utbyggt elcertifikatsystem tillförs 25 TWh ny förnybar elproduktion.

. Genom effekthöjning ökas elproduktionen i kärnkraften. Svenska Kraftnät räknar här med en produktion på 73 TWh, vilket är en ökning med 5 TWh jämfört med tidigare normalproduktion.

. Samtidigt har elanvändningen på senare år visat en vikande trend. Jämfört med toppåret 2005 ligger elanvändningen 7 TWh lägre idag.

Sammantaget innebär detta ett "överskott" på 37 TWh/år jämfört med läget för några år sedan. Detta kommer både att vara prispressande och att möjliggöra en omfattande elexport, förutsatt att det finns köpare.

Den framtida elanvändningen

Svenska Kraftnät anser att "energieffektivisering medför ökad elanvändning". Vi delar inte denna bedömning, och utvecklingen under senare år, med minskad total elanvändning, bekräftar denna uppfattning. Implementeringen av EU:s energieffektiveringsdirektiv och EU:s energieffektiviseringsmål kommer att minska elanvändningen. Förbudet mot glödlampor och tillämpningen av ekodesigndirektivet är andra exempel. Tendensen till minskad elvärmeanvändning kommer att fortsätta. Ökad användning av värmepumpar kommer i första hand att ske på bekostnad av användningen av elvärme. Elektrifieringen av transportsektorn kommer inte att ske så snabbt som många bedömare ansett troligt. Industrin kommer genom effektivisering både att minska sin bränsleförbrukning och sin elförbrukning samtidigt som det sker en fortsatt konvertering till förnybara bränslen. Rapportens text om elanvändningens utveckling förefaller vara ett löst tyckande. Vi saknar referenser och underlag som underbygger resonemangen. Timmätning och timdebitering kommer att på sikt minska effektbelastningen under kalla dygn genom att den gör det lönsamt för konsumenterna att ersätta dyr elvärme vid effekttoppar.

Utbyggnaden av biokraft och övrig kraftvärme

I rapporten räknar man med en utbyggnad av kraftvärme och mottryck till 20 – 22 TWh produktion 2025, huvudsakligen biobränslebaserad. Det är enligt vår uppfattning en något för låg nivå. I en gemensam rapport från Svebio, Skogsindustrierna, svensk Energi och svensk Fjärrvärme från november 2011 framgår att företagen själva har planer på att bygga ut produktionen till 21 TWh 2020. Det kommer sannolikt att ske en ytterligare utbyggnad mellan 2020 och 2025. Enligt vår uppfattning bör man för 2025 därför räkna med 24 – 25 TWh kraftvärme.

Rapporten finns på följande länk:

http://www.svebio.se/sites/default/files/Kraftvärmerapport_web_0.pdf

Biokraftproduktionen har stora fördelar ur kraftöverföringssynpunkt, eftersom produktionen sker i nära anslutning till förbrukningen i städer och stora elförbrukande industrier. Här skiljer sig biokraften påtagligt från vindkraften.

Framtiden för kärnkraft

Det är bra att Svenska Kraftnät tydligt visar på de begränsningar som finns för att öka kärnkraftsproduktionen vid de nuvarande kärnkraftslägena. Vår tolkning är att nybyggnad inte är möjlig i Oskarshamn och Forsmark, såvitt man inte avvecklar samma produktion i effekt, dvs sannolikt ersätter två eller tre reaktorer med en. Detta ökar dock samtidigt sårbarheten i systemet.

Den enda plats där utbyggnad ur kraftsystemsynpunkt är lämplig är Ringhals. Men Ringhals är av andra skäl den sämsta lokaliseringen, eftersom Ringhals ligger mindre än fyra mil från centrala Göteborg, och har en stor och snabbt växande befolkning i närområdet.

Enligt Svebios uppfattning är nybyggnation av kärnkraft i Sverige inte sannolik och inte heller önskvärd. De erfarenheter som vunnits av de senaste utbyggnaderna i Västeuropa, i Olkiluoto i Finland och Flamanville i Frankrike, pekar på mycket höga kostnader för el från nya kärnkraftverk, som ligger långt över kostnaden för förnybar elproduktion. Om den svenska politiken tillämpas konsekvent och staten inte inför några direkta eller indirekta subventioner till ny kärnkraft, kan man inte räkna med att

nya reaktorer byggs. Detta kommer att få konsekvenser för planeringen av kraftnätet redan om något årtionde, då de äldsta reaktorerna tas ur drift av åldersskäl. Redan inom de närmaste åren kan de sämsta reaktorerna behöva avvecklas eller läggas i malpåse av marknadsskäl.

Svenska Kraftnät bör ta hänsyn till dessa förhållanden i sin fortsatta planering.

Utlandsförbindelserna

I avsnittet 8.3.3 Länkar till Europa anges att den totala export/importkapaciteten uppgår till 13 500 MW vilket motsvarar en marknadsintegration på 40 procent, efter de investeringar som nu håller på att genomföras.

Vi menar att detta mått är mindre relevant. Man bör istället se den nordiska elmarknaden som en hemmamarknad och mäta marknadsintegrationen gentemot omgivande marknader i Baltikum, Nordeuropa och Storbritannien. Som framgår på annan plats i rapporten finns det betydande risk för att överkapaciteten i Norden leder till inlåsnings effekter. Utbyggnaden av förbindelser mot Europa bör därför prioriteras. Det är osäkert om en HVDC-kabel till Tyskland är tillräckligt. Vi menar att man också bör undersöka möjligheterna att förstärka överföringskapaciteten till Polen och närmare analysera behoven av förstärkta förbindelser via Danmark och Norge mot kontinenten och Storbritannien. Den snabbt ökande produktionen av vindkraft och solkraft i hela EU-området ökar behovet av att kunna balansera produktionen och därvid utnyttja de nordiska vattenmagasinen.

Kraftledningar, kablar och markbehov

I samband med planeringen av Sydvästlänken påpekade vi att byggandet av nya kraftledningar/luftledningar kräver betydande markarealer, som i södra Sverige till stor del är skogsmark. Det drar undan produktionskapacitet för skogsbruk och indirekt även för biobränsleproduktion. Skogsbruk och biobränsleproduktion är inte prioriterade motstående intressen i koncessionsprövningen för nya kraftledningar. Vi anser att man vid prövningen av utbyggnaden av nätet bör ta hänsyn även till denna aspekt, och om möjligt välja kabelalternativ framför luftledningar.

För
Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
vd